

Översyn av kultur- och fritidsnämndens samlade stöd till föreningslivet i Falkenbergs kommun

Slutrapport

2014-10-21

Anders Lundkvist

Magnus Holmgren

Daniel Johansson

Utvärderingsringen

www.utvarderingsringen.se

Stenhuggerivägen 61B

302 40 Halmstad

035-360 80

Innehåll

1. Uppdraget	3
1.2 Arbetssätt	3
1.3 Rapportens innehåll och struktur.....	3
2. Bakgrund	4
2.2 Principiella skillnader mellan kultur och fritid	4
2.3 Kommunalt föreningsstöd - möjligheter och begränsningar	5
2.4 Stödformer och politisk styrning.....	6
3. Det totala föreningsstödet i Falkenbergs kommun	7
3.2 Det totala föreningsstödet i sammanfattning.....	7
3.3 Kontanta bidrag.....	9
3.4 Lokalsubventioner i Falkenberg kommun.....	12
3.5 Föreningsstöd och jämförelser mellan föreningskategorier	19
3.6 Om kommunalt och statligt lokalt aktivitetsstöd.....	21
4. Verksamhetsbeskrivningar och statistik	21
4.2 Föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet	21
5. Resultat från enkäter om föreningarnas syn på kommunens bidragsgivning och lokaluthyrning ...	26
6. Taxor och avgifter	28
7. Alternativa stödmodeller som används i kommunerna	29
8. Normstyrda bidrag	29
9. Förhandlingsbaserade överenskommelser i dialog	29
10. Mellanformer av stödmodeller	30
11. Stöd till grupper utanför traditionellt föreningsliv	31
12. Våra iakttagelser, slutsatser och förslag	32

Bilagor:

Bilaga 1.1 Bidragsregler Falkenbergs kommun
Bilaga 1.2 Kontanta bidrag, verksamhetsrelaterade
Bilaga 1.3 Kontanta bidrag, lokalrelaterade
Bilaga 2 Investeringsbidrag
Bilaga 3 Kostnadstäckning lokalbidrag
Bilaga 4.1 Bokningsobjekt
Bilaga 4.2 Subventioner via bokningen
Bilaga 4.3 Subventioner via hyreskontrakt
Bilaga 4.4 Subventioner per uthyrningsobjekt
Bilaga 5.1 Rapport enkät bidragsgivning
Bilaga 5.1 Rapport enkät lokalbokning
Bilaga 6 Totalt stöd per förening
Bilaga 7 2013 års taxor

1. Uppdraget

Uppdraget innebär en utredning av det totala stödet till bidragsberättigade föreningar inom främst kultur och fritidsförvaltningens verksamhetsområde. Rapporten bygger på uppgifter framtagna av förvaltningen där bl.a. följande ingår.

- Kommunens kontanta bidrag har sammanställts och bidragens ekonomiska utfall har beräknats för bidragsberättigade föreningar.
- Beräkning av lokalsubventioner till föreningar som bedriver verksamhet i kommunala lokaler/anläggningar.
- Det totala stödet till föreningslivet i form av kontantbidrag och lokalsubventioner redovisas.
- En redovisning av individuellt föreningsstöd för alla föreningar som erhållit kommunala kontantbidrag och/eller lokalsubventioner.
- Idrottsföreningarnas verksamhet har analyserats med avseende på bland annat typ av verksamhet, åldersfördelning och jämställdhet.
- Föreningslivets attityder till bidragsgivningen och lokalbokningen har undersökts genom enkäter.
- Iakttagelser, synpunkter och förslag till åtgärder presenteras.

1.2 Arbetsätt

Vi menar att ett grundläggande synsätt när det gäller kommunalt stöd till föreningar är att föreningsstöd inte endast ska tolkas som de kontanta bidrag som kommunen fördelar. Föreningsstödet måste ses som en helhet och innefatta såväl kontantstöd, taxor och avgifter, lokalsubventioner och eventuella andra stöd i form av t.ex. utbildningar, tryck- och layout hjälp som kommunen erbjuder. När det gäller barn- och ungdomsorganisationernas verksamhet utgör kontantstödet endast en mindre del av det totala kommunala stödet.

I arbetet har uppgifter från främst år 2013 använts. Utredningen har medfört ett stort arbete för många personer inom kommunen. Lokalkostnader och timpriser i olika anläggningar har beräknats. Eftersom det ekonomiska redovisningssystemet inte alltid är uppbyggt med konton på objekts- eller delobjektsnivå har i många fall beräkningar och bedömningar gjorts för att på bästa sätt fördela kostnader. Dessutom har föreningsstatistik och utyrningsstatistik tagits fram och bearbetats. Arbetet har enligt vår uppfattning varit nödvändigt - inte bara för denna utredning utan också för kommunens fortsatta analys och kvalitetsarbete.

1.3 Rapportens innehåll och struktur

Vi har valt att relativt tidigt i vår rapport redovisa de principiella skillnader som finns mellan kultur- och fritidsverksamheter och de skilda arbetsätt som föreningarna har inom de två verksamhetsområdena.

I rapporten försöker vi också – som ett diskussionsmaterial - visa på olika stödformer och hur de fungerar som politiska styrinstrument. Olika modeller för föreningsstöd och varianter av modeller tas därför också upp i rapporten.

I en beskrivning som baserar sig på den verksamhetsstatistik som funnits tillgänglig vill vi visa på vilka som deltar i den föreningsverksamhet som finns i kommunen. Vi har också försökt att analysera den befintliga föreningsverksamheten med avseende på bl.a. åldersgrupper och jämställdhet för de områden där uppgifter funnits dvs. från idrottsområdet.

Föreningslivets villkor i kommunen när det gäller kontantbidrag, lokalsubventioner och taxor och avgifter beskrivs i ett kapitel. Här har vi speciellt arbetat med att ta fram och redovisa de lokalsubventioner som föreningslivet erhåller.

2. Bakgrund

2.1 Principiella skillnader mellan kultur och fritid

Kultur- och fritidsområdet är ett mångfacetterat område där flera verksamheter med skilda inriktningar ingår. På många sätt finns stora skillnader mellan det traditionella kulturområdet och det som betraktas som fritid. I samband med frågor och diskussioner omkring föreningsstöd är vissa utgångspunkter viktiga att förstå vilket vi ska försöka belysa i nedanstående exempel.

Kultur *Allmänheten är största målgruppen*

Fritid *De egna medlemmarna är största målgruppen*

De föreningar inom kulturområdet som får bidrag arrangerar oftast verksamhet som vänder sig till allmänheten i form av t.ex. musikarrangemang, konstutställningar, teater- och dansföreställningar samt studiecirkelverksamhet.

De föreningar som får bidrag inom fritidsområdet anordnar verksamhet i huvudsak för sina medlemmar. Bidragens storlek grundas ofta på antalet medlemmar och den verksamhet som bedrivs för föreningens medlemmar

Kultur *Uppdragsstöd är vanligt bland kulturföreningar*

Fritid *Normerade bidrag gäller för fritidsföreningar*

Inom kulturområdet görs ofta en bedömning från fall till fall och utifrån uppdragets art omkring bidragens storlek. Den enda bidragsform inom kulturområdet som är reglerat och betalas ut efter kvantitativa normer är stödet till studieförbunden.

De flesta bidrag inom fritidsområdet betalas ut enligt givna kvantitativa normer som antal medlemmar, antal aktiviteter och kostnader för t.ex. lokaler.

Kultur *Vänder sig i stor utsträckning till vuxna*

Fritid *Barn och ungdomar under 20 år är prioriterade*

I många verksamheter inom kulturområdet utgör vuxna de vanligaste besökarna och "konsumenterna".

Föreningar inom fritidsområdet har bl.a. genom samhällsstöd en tydlig målgrupp i åldrarna under 20 år.

Kultur *Större andel unga tjejer utövar själva*

Fritid *Större andel unga killar utövar själva*

Resultat från kultur- och fritidsvaneundersökningar visar att det är en större andel unga tjejer än unga killar som t.ex. spelar teater, sjunger i kör och utövar skapande aktiviteter medan det är en större andel unga killar än unga tjejer som spelar t.ex. fotboll, innebandy och ishockey.

Kultur Ungdomsverksamhet i kommunal regi

Fritid Ungdomsverksamhet i föreningsregi

Inom kulturområdet sker ungdomsverksamheten oftast i kommunal regi genom t.ex. kulturskolan, biblioteken och i viss mån genom ungdoms-/fritidsgårdarna. Inom fritidsområdet sker majoriteten av ungdomsverksamheten i föreningsregi. Enda undantaget är den verksamhet som bedrivs på ungdoms-/fritidsgårdarna.

Kultur Föreningarnas lokalsubventioner är inte omfattande

Fritid Föreningarnas lokalsubventioner är mycket stora

Lokalsubventioner för kulturföreningar – det ekonomiska värdet av tider som föreningar använder i kommunala lokaler – tycks inte vara omfattande. De kontanta bidragen till verksamhet är betydligt större. För fritidsföreningar är situationen den omvända. Det stora kommunala stödet utgörs av lokalsubventioner.

2.3 Kommunalt föreningsstöd - möjligheter och begränsningar

Kultur- och fritidsverksamheten i en kommun är en frivillig verksamhet. Kommunen har mycket stor frihet att själv utforma regler och villkor för hur denna verksamhet ska stödjas. En viss reglering finns i kommunallagen och i vissa så kallade smålagar som reglerar det kommunala stödet till ungdomsorganisationer.

Kommunallagen innehåller bestämmelser om den kommunala kompetensen, dvs. vad en kommun får och inte får göra (2 kap 1 §). Den så kallade lokaliseringsprincipen innebär att allt vad en kommun gör ska vara kopplat till den egna kommunen och de egna kommuninnevånarna. Kommunen kan därför i princip bara ge ekonomiskt stöd till de föreningar som hör hemma i den egna kommunen.

En annan princip är likställighetsprincipen (2 kap 2 §). Den betyder att kommunen måste behandla alla medborgare lika i sin verksamhet, om det inte finns sakliga skäl för något annat. När fullmäktige har antagit normer för den kommunala bidragsgivningen ska därför alla föreningars ansökningar hanteras utifrån dessa normer.

Ett exempel på en så kallad "smålag" är lag 1989:977 om kommunalt stöd till ungdomsorganisationer. Lagen ger kommunen rätt att lämna ekonomiskt stöd till lokala ungdomsorganisationer inklusive föreningar som arbetar med politisk verksamhet. Dessa smålagar har numera samlats i Lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter som reglerar ett 20-tal olika områden.

Kommunallagen ger stora möjligheter till olika lösningar i fråga om föreningsstöd så länge kommunen följer lokaliseringsprincipen och likställighetsprincipen. När det gäller kontantbidrag till föreningslivet har kommunen rätt att prioritera olika grupper t.ex. flickor framför pojkar, äldre ungdomar framför mellanstadieåldrar etc. så länge dessa prioriteringar tillämpas för kommunens alla föreningar. Detta innebär också att kommunen har rätt att differentiera kontantbidragen till olika föreningskategorier och till verksamheter i skilda bostadsområden.

Även när det gäller taxor och avgifter har kommunen en stor handlingsfrihet. Fria lokaler eller inte är ett ensidigt kommunalt beslut liksom differentierade taxor för olika målgrupper. Skilda avgifter i olika typer av verksamhetslokaler kan också tillämpas.

2.4 Stödformer och politisk styrning

I huvudsak omfattar det kommunala stödet till föreningslivet två områden. Dels ett kontant stöd till verksamhet som i Falkenbergs fall i första hand utgår till barn- och ungdomsföreningar och inriktat mot åldersgruppen 7–20 år eller som stöd till vuxenföreningar.

Den andra formen av föreningsstöd är stöd till lokaler och anläggningar. Stödformen omfattar i Falkenberg kommun subventioner i kommunala lokaler och anläggningar till såväl barn- och ungdomsgruppen som föreningslivets vuxna deltagare.

På samma sätt som i alla andra kommuner är värdet av lokalsubventioner högre än de belopp som utgår i form av kontantbidrag. För varje krona kommunen betalar ut i kontantbidrag till föreningslivet utgår betydligt mer i form av subventionerade lokaler eller lokal- och driftbidrag.

Det kan tyckas självklart att ha en politisk uppfattning om hur de skattepengar som fördelas till föreningslivet ska användas. Detta är nog också någonting som de allra flesta är helt överens om oavsett politisk tillhörighet. Frågan är nog snarare graden av den styrning som bör och kan tillämpas.

I kommunen finns ett antal styrinstrument som kan användas för att det stöd som ges till föreningslivet ska stämma överens med de politiska mål som satts upp. Exempel på sådana styrinstrument är:

- **Investeringar**

Valet av lokaler och anläggningar som kommunen bygger påverkar bl.a. om verksamheten kommer att vända sig till pojkar eller flickor, om verksamheten förstärker redan starka intresseinriktningar eller vänder sig till helt nya områden.

- **Kontanta bidrag**

Även det kontanta stödet kan utformas för att stimulera och prioritera verksamhet för olika åldrar, olika bostadsområden, jämställdhet eller integration.

- **Taxor och avgifter**

Via skilda avgiftssystem kan åldersgrupper, säsonganpassad verksamhet eller arrangemangsvillkor påverkas.

- **Tid och plats i anläggningar**

Detta är förmodligen det starkaste politiska styrinstrument som finns. Genom att styra vilka som ska få plats i lokaler och anläggningar samt när de ska få tider kan kommunen påverka allt från tidig specialisering till jämställdhet.

Av tradition har föreningslivets insatser alltid värnats i kommunerna. Det har funnits en vilja att stödja ideellt arbete eftersom det ansetts vara en tillgång för samhällsutvecklingen. Detta har åtminstone tidigare ibland tagit sig uttryck i en ovilja att över huvud taget styra och påverka föreningslivets verksamhet.

På senare år har det blivit alltmer tydligt att användandet av skattepengar kopplas till en politisk vilja om hur dessa medel bör användas.

Om vi förenklar verkligheten har två skilda synsätt vuxit fram. Det ena är att föreningsverksamheten har ett stort egenvärde för samhället och föreningsmedlemmarna. Organisationerna arbetar utifrån egna mål och intressen. Kommunerna ska styra och påverka i begränsad omfattning. Ett givande samarbete uppstår när samhällets mål och intressen sammanfaller med organisationens arbete. Det andra synsättet är att föreningarna är användbara för att upprätthålla välfärdsproduktionen när samhällets resurser minskar. Föreningslivet blir alltmer uppdragstagare på det offentliga villkor. Det kan t.ex. handla om övertagande av anläggningsdrift, riktade uppdrag till studieförbunden eller insatser i kommunens drogforebyggande arbete. Den politiska uppgiften blir att hitta rätt balans mellan dessa synsätt.

3. Det totala föreningsstödet i Falkenbergs kommun

3.2 Det totala föreningsstödet i sammanfattning

Kontanta bidrag och lokalsubventioner

Det totala föreningsstödet i Falkenbergs kommun uppgick 2013 till 27 825 351 kronor. Våra beräkningar baseras främst på de utbetalningar och lokalbokningar som skett genom kommunens bidrags- och bokningsfunktioner.

Form av stöd	Kronor
Kontanta bidrag	11 284 084
verksamhetsrelaterade	6 481 695
lokalrelaterade	4 802 389
Subventioner	16 541 267
via lokalbokningen	9 167 258
via överenskommelser, avtal mm.	4 993 325
via Falkenbergs Bowlinghall	138 684
via föreningsdrivna/kommunägda anläggningar	2 242 000
Totalt föreningsstöd	27 825 351

De kontanta medel som fördelades till föreningslivet från kultur- och fritid har sin grund i ett antal olika bidragsformer – se bilaga 1 Bidragsregler Falkenbergs kommun - och uppgick år 2013 till närmare 11,3 miljoner kronor. 6 481 695 kronor betalades ut som verksamhetsrelaterat bidrag och 4 802 389 kronor som lokal-/anläggningsrelaterat bidrag.

Vid sidan av kontantstödet erhåller föreningslivet ett indirekt stöd i form av tillgången till subventionerade kommunala lokaler och anläggningar. 2013 uppgick subventionerna till drygt 16,5 miljoner kronor.

Utifrån ovanstående tabell kan vi även dela upp det totala föreningsstödet i stöd som kan hänföras till föreningarnas verksamhet – kontanta bidrag till verksamhet – och stöd som kan relateras till lokaler och anläggningar – lokalrelaterade kontanta bidrag och lokalsubventioner.

Form av stöd	Kronor	Andel
Verksamhetsrelaterat stöd	6 481 695	23 %
Lokal-/anläggningsrelaterat stöd	21 343 656	77 %
Totalt föreningsstöd	27 825 351	

Stödet i form av subventioner går till den del av föreningslivet som bokar tider via kommunens bokningsfunktion, hyr kommunala lokaler via t.ex. årsöverenskommelser, avtal eller ansvarar för driften av kommunala anläggningar. Subventionerna gäller främst idrottsanläggningar där föreningslivet använder stora delar av den tillgängliga tiden. Även om anläggningarna används för skolans verksamhet och av allmänheten är den totala lokalsubventionen till föreningarna i kommunen betydande.

Omfattningen av lokalsubventioner framgår inte i den enskilda föreningens ekonomiska redovisning och är därför okänd för de flesta föreningar. Rent allmänt kan sägas att lokalsubventionerna i alla kommuner är betydligt större än de kontanta föreningsbidragen. Naturligt nog är lokalsubventionerna större till de föreningar som har sin verksamhet i dyra specialanläggningar för idrott som t.ex. simhallar och ishallar.

I Falkenberg var värdet av de tider som föreningslivet bokat i kommunens lokaler och anläggningar år 2013 cirka 10,9 miljoner kronor. Föreningarna betalade totalt en hyra på drygt 1,7 miljoner kronor. Värdet av lokalsubventionerna i kommunala lokaler och anläggningar som bokas via kommunens lokalbokningsfunktion uppgick till ca 9,2 miljoner kronor netto – en subvention motsvarande 84 %.

Kommunala lokaler som upplåts via årsöverenskommelser, avtal mm. genererade subventioner motsvarande närmare 5 miljoner kronor. Kommunens kostnad uppgick till ca 5,8 miljoner och föreningarna betalade en hyra på ca 0,8 miljoner kronor. Subventionen till föreningar som hyr kommunala lokaler via årsöverenskommelser, avtal mm. uppgår till 86 %

Övriga subventioner på närmare 2,4 miljoner kronor härrör sig till de fyra kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningarna som genererade ca 2,2 miljoner kronor i subventioner och Falkenbergs bowlinghall med 138 684 kr i subventioner. Övriga subventioner uppgår till 65 %

Nedan visas det totala stödets fördelning mellan olika föreningskategorier uppdelat på verksamhetsrelaterat stöd och stöd som går att relatera till lokaler och anläggningar.

Föreningskategori	Verksamhet		Lokaler/anläggningar		Totalt stöd	
	Kronor	Andel	Kronor	Andel	Kronor	Andel
Handikappföreningar	246 387	3,8 %	34 100	0,2 %	280 487	1,0 %
Idrottsföreningar	2 978 838	46,0 %	19 026 299	89,1 %	22 005 137	79,1 %
Invandrarföreningar	34 480	0,5 %	129 810	0,6 %	164 290	0,6 %
Kulturföreningar	1 051 332	16,2 %	390 469	1,8 %	1 441 801	5,2 %
Pensionärsföreningar	0	0,0 %	43 121	0,2 %	43 121	0,2 %
Politiska föreningar	4 050	0,1 %	32 454	0,2 %	36 504	0,1 %
Religiösa föreningar	12 892	0,2 %	30 439	0,1 %	43 331	0,2 %
Samlingslokalföreningar	57 967	0,9 %	874 907	4,1 %	932 874	3,4 %
Studieförbund	1 999 999	30,9 %	239 065	1,1 %	2 239 064	8,0 %
Övriga föreningar	95 750	1,5 %	542 992	2,5 %	638 742	2,3 %
Summa stöd	6 481 695		21 343 656		27 825 351	

Av det totala stödet på drygt 27,8 miljoner kronor går ca 22 miljoner kronor eller 79,1 % till idrottsföreningar. Idrottsföreningarnas andel av det verksamhetsrelaterade stödet är

46 % medan övriga föreningskategorier tar del av 54 %. Av det lokal- och anläggningsrelaterade stödet går 89,1 % till idrottsföreningar och 10,9 % till övriga föreningar.

3.3 Kontanta bidrag

De kontanta medel som fördelades till föreningslivet från kultur- och fritid utgår från ett antal olika bidragsformer och uppgick år 2013 till nästan 11,3 miljoner kronor. I bilaga 1:2 och 1:3 redovisas detaljerade uppgifter om bidragens fördelning per förening.

Kontanta bidrag till verksamhet

De verksamhetsrelaterade bidragen uppgår till närmare 6,5 miljoner kronor och grundar sig på flera olika bidragsformer som startbidrag, grundbidrag, bidrag till föreningsdrivna fritidsgårdar, utbildningsbidrag, lokalt aktivitetsstöd, övriga bidrag till idrottsarrangemang, bidrag till handikapporganisationer, vänortsbidrag, bidrag till studieförbund, förlustbidrag, kulturbidrag, bidrag till arrangörsföreningar och elitstöd.

Lokal- och anläggningsrelaterade kontanta bidrag

De lokal och anläggningsrelaterade kontanta bidragen utgörs av lokalbidrag till föreningar som hyr lokaler, lokalbidrag till föreningar som driver egna lokaler/anläggningar, räntebidrag och bidrag till samlingslokaler. Totalt uppgår de lokal- och anläggningsrelaterade kontanta bidragen till 4 802 389 kronor varav 2 261 040 kronor utgörs av lokalbidrag till föreningar som driver egna lokaler/anläggningar.

Investeringsbidraget

Bidraget avser investeringar från 5 000 kr och upp till 1.5 miljoner kronor och kan utgå med högst 80 % av redovisad totalkostnad sedan eventuellt statsbidrag frånräknats. Bidraget avser att täcka kostnader för exempelvis material, utrustning, byggande och energisparande investeringar.

Investeringsbidragets årliga storlek varierar kraftigt beroende på investeringarnas omfattning och längd. Under 2013 utbetalades 1 170 258 kronor som investeringsbidrag till 27 föreningar för olika typer av investeringar. Under 2014 kommer ytterligare 1 205 742 kronor att betalas ut för pågående investeringar som har sin grund i 2013 års investeringsbidrag. Det innebär att beslut om bidrag 2013 gäller investeringar för 2 376 000 kronor varav 1 170 258 kronor utbetalts under 2013 och 1 205 742 kronor återstår att utbetala.

I bilaga 2 Investeringsbidrag redovisas detaljer om beslutade investeringsbidrag 2013.

Eftersom investeringsbidraget varierar kraftigt från år till år beroende på vilka investeringar som görs redovisar vi beloppen i separat bilaga. Investeringsbidraget för 2013 redovisas inte på föreningsnivå tillsammans med övrigt stöd.

I nedanstående tabell redovisas de kontanta bidragen i övrigt d.v.s. samtliga kontanta bidrag förutom investeringsbidraget.

Kontanta bidrag 2013

Verksamhetsrelaterade bidrag	Kronor
Startbidrag	700
Grundbidrag	193 625
Föreningsdrivna gårdar	127 400
Utbildningsbidrag	389 299
Lokalt aktivitetsstöd	1 245 148
Övriga bidrag idrottsarr	51 000
Bidrag handikapporganisationer	233 158
Vänortsbidrag	14 050
Bidrag studieorganisationer	2 199 999
Förlustbidrag	8 316
Kulturbidrag	10 000
Bidrag arrangörsföreningar	1 069 000
Elitstöd	940 000
Summa verksamhetsrelaterade bidrag	6 481 695
Lokalrelaterade bidrag	
Lokalbidrag – hyrda lokaler	1 860 663
Lokalbidrag - föreningsdrift	2 261 040
Räntebidrag	88 786
Bidrag samlingslokaler	591 900
Summa lokalrelaterade bidrag	4 802 389
Totalt kontant stöd	11 284 084

De kontanta bidragens fördelning mellan olika föreningskategorier ser ut så här.

Föreningskategori	Verksamhetsrelaterat	Lokalrelaterat	Totalt kontant stöd	Andel %
Handikappföreningar, 20 st	246 387	0	246 387	2,2 %
Idrottsföreningar, 96 st	2 978 838	3 824 156	6 802 994	60,3 %
Invandrarförening, 3 st	34 480	94 646	129 126	1,1 %
Kulturföreningar, 18 st	1 051 332	0	1 051 332	9,3 %
Politiska ungdomsorg, 1 st	0	0	0	0,0 %
Religiösa ungdomsorg, 2 st	4 050	0	4 050	0,0 %
Samlingslokal-föreningar, 20 st	12 892	19 819	32 711	0,3 %
Studieförbund, 9 st	57 967	591 900	649 867	5,8 %
Övriga föreningar, 18 st	1 999 999	0	1 999 999	17,7 %
Summa bidrag	6 481 695	4 802 389	11 284 084	

Idrottsföreningarnas andel av de totala kontanta bidragen är 60,3 % eller drygt 6,8 miljoner kronor. De politiska och religiösa ungdomsorganisationernas andel av de kontanta bidragen uppgår totalt till 36 761 kronor – mindre än 0,5 % av det totala kontanta stödet.

Kostnadstäckning via lokalbidrag till föreningar som driver/äger egna lokaler/anläggningar
2013 betalades totalt 2 261 040 kronor till föreningar som driver/äger egna lokaler/anläggningar. För att beräkna värdet av bidraget för respektive förening har föreningarna redovisat sina driftkostnader i en standardblankett.

41 föreningar erhöill lokalbidrag-drift under 2013. Av dessa har 34 besvarat blanketten om driftkostnader. Föreningarnas driftkostnader, lokalbidraget samt kostnadstäckningen via lokalbidrag redovisas nedan för de 34 föreningarna.

Förening	Drift-kostnad	Lokal-bidrag	Kostnads-täckning
Abilds Sportskytteklubb	119 994 kr	53 720 kr	45 %
Arvidstorps IK	152 905 kr	67 604 kr	44 %
BK Viljan	124 080 kr	55 000 kr	44 %
Falkenbergs Brukshundsklubb	151 256 kr	51 195 kr	34 %
Falkenbergs Båtsällskap	186 352 kr	49 115 kr	26 %
Falkenbergs FF	140 686 kr	21 840 kr	16 %
Falkenbergs Roddklubb	93 955 kr	90 000 kr	96 %
Falkenbergs Scoutkår	58 931 kr	41 400 kr	70 %
Falkenbergs Tennisklubb	316 114 kr	90 000 kr	28 %
Falkenbergsortens RF	439 144 kr	90 000 kr	20 %
Fegens GK Myrorna	23 433 kr	21 241 kr	91 %
Glommens IF	69 076 kr	67 436 kr	98 %
Hermanstorp Kör- och Ridklubb	411 491 kr	90 000 kr	22 %
IFK Heberg	85 350 kr	67 783 kr	79 %
IFK Årstad	60 414 kr	60 414 kr	100 %
Källsjö SKF	26 444 kr	15 251 kr	58 %
Långå Idrottsförening	75 016 kr	70 345 kr	94 %
Morups Idrottsplatsförening	112 542 kr	68 265 kr	61 %
Morups Skytteförening	84 721 kr	72 635 kr	86 %
OK Gläntan	36 812 kr	30 168 kr	82 %
Pingstförsamlingen	131 944 kr	19 819 kr	15 %
Skrea IF	100 839 kr	78 861 kr	78 %
Slöinge Tennisklubb	171 463 kr	90 000 kr	52 %
Stafsinge IF	260 749 kr	90 000 kr	35 %
Susedalens Kör- och Ridklubb	338 149 kr	89 792 kr	27 %
Tröingebergs TK	7 810 kr	5 158 kr	66 %
Ullareds Brukshundklubb	45 020 kr	27 940 kr	62 %
Vessigebro Idrottsplatsförening	71 545 kr	71 545 kr	100 %
Vinbergs Idrottsplatsförening	114 347 kr	67 806 kr	59 %
Vinbergs IF	92 933 kr	66 349 kr	71 %
Älvsereds Idrottshallsförening	93 412 kr	68 697 kr	74 %
Ätrafors BK	177 509 kr	37 291 kr	21 %
Ätrans FF	48 155 kr	46 144 kr	96 %
Ätrans IF	216 920 kr	87 500 kr	40 %
Summa	4 639 511 kr	2 020 314 kr	43 %

De 34 föreningarnas redovisade kostnader som ligger till grund för bidrag uppgick till drygt 4,6 miljoner kronor. Det innebär att lokalbidraget täcker i snitt 43 % av föreningarnas kostnader. Kostnadstäckningen varierar dock kraftigt från förening till förening - som lägst 16 % och som högst 100 %. I bilaga 3 redovisas även uppgifter på vilken lokal/anläggning bidraget avser.

För de föreningar som omfattas av kommunens bokningssystem och har sin verksamhet i kommunens lokaler blir den genomsnittliga subventionen 84 %. Den principiella skillnaden mellan dessa båda system är att stödet via lokaler med relativt låg taxa i praktiken är inflationsskyddat. Även om lokalerna kommer att kosta mer får föreningarna fortfarande minst 84 % i stöd såvida taxor och avgifter inte ändras.

Lokalbidraget är inte skyddat mot kostnadsökningar på samma sätt som subventionerna i kommunala lokaler och anläggningar. Lokalbidragen till de föreningar som äger/driver egna lokaler/anläggningar grundas på andra kriterier än lokalernas/anläggningarnas kostnader t.ex. visst bidragsbelopp per kvadratmeter lokalyta, viss procent av godkända kostnader och/eller maximalt belopp för bidrag. Det finns därför risk att den andel som täcks av lokalbidrag successivt minskar när föreningarnas kostnader för lokaler och anläggningar ökar t.ex. på grund av max-tak för bidraget.

Vi utgår från att det en gång har funnits motiv för att acceptera olika grader av kostnadstäckning via de lokal- och anläggningsrelaterade bidragen. Det kan ha varit skäl som att vissa föreningar t.ex. haft exklusiv tillgång till en lokal och inte behövt dela den med andra. Det nuvarande lokalbidrag-drift täcker föreningarnas kostnader från 16 % som lägst till 100 % som högst. Om nivåerna för kostnadstäckning via lokalbidrag anses för låga i förhållande till den subvention som råder i lokaler/anläggningar som hyrs ut via kommunens bokningsfunktion eller att skillnaderna är för stora mellan olika föreningar bör en förändring av dessa bidrag diskuteras.

3.4 Lokalsubventioner i Falkenberg kommun

Föreningar som använder kommunala lokaler och anläggningar erhåller i de flesta fall kommunalt stöd i form av lokalsubventioner. Lokalsubventionerna är oftast ett "dolt" stöd eftersom det sällan eller aldrig redovisas.

I Falkenbergs kommun har vi beräknat lokalsubventioner utifrån tre olika former av upplåtelse av lokaler/anläggningar.

1. Lokalsubventioner via bokade tider genom kommunens lokalbokning
2. Lokalsubventioner i kommunala lokaler via årsöverenskommelser, avtal m.m.
3. Lokalsubventioner via kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningar.

Beräkning av subventioner via kommunens lokalbokning

Analysen av det ekonomiska värdet av bokningar i kommunala lokaler har för kommunen varit ett arbetskrävande men viktigt moment i utredningen. Det har varit nödvändigt att överföra bokningsuppgifter från bokningssystemet till olika sammanställningslistor. Bokning sker via det befintliga databaserade bokningssystemet där föreningar bokar tid i form av timmar vilket medger att alla timmar kan prissättas.

Den totala omfattningen av bokade timmar för föreningar från Falkenbergs kommun är 27 535 timmar. Timmarna har prissatts genom att kommunens kostnader för bokade anläggningar/lokaler har beräknats. Ett timpris har därefter räknats fram utifrån öppethållandet i respektive anläggning/lokal.

Att räkna fram ett timpris utifrån bokningsobjektens bruttokostnad har varit tidskrävande för personalen eftersom det för många anläggningar enbart funnits en total nettokostnad. Dessutom har samtliga uthyrningsobjekt som del-ytor i samtliga anläggningar och varje

bollplan på en idrottsplats kostnadsberäknats och timprissatts. Bruttokostnaden per timme har räknats fram utifrån objektens årsöppethållande.

För beräkning av subventioner till de föreningar som använder Klitterbadets simhall har en särskild beräkning gjorts där fördelningsnyckeln "bantimmar" använts i kombination med antalet timmar badet varit öppna under året. Antalet banor har bestämts utifrån bassängens storlek och eventuell förekomst av ytterligare bassängutrymme som t.ex. undervisningsbassäng.

Subventioner per förening som bokat lokaler/anläggningar

Nedan redovisas de föreningar som hyrt lokaler/anläggningar via kommunens lokalbokningsfunktion och erhållit en subvention överstigande 20 000 kronor. Tabellen visar hur många timmar föreningen sammantaget bokat i olika lokaler och anläggningar, kommunens kostnader för de bokade timmarna, vad föreningen betalt i hyra samt kommunens subvention i kronor och i procent.

Förening	Bokade timmar	Kommunal kostnad	Betald hyra	Kommunal subv kr	subv %
Falkenbergs Volleybollklubb	1859	1 657 623	119 818	1 537 805	93 %
Falkenbergs FF	4093	1 625 054	199 057	1 425 997	88 %
IF Böljan	3646	1 402 346	202 396	1 199 950	86 %
Falkenbergs Hockey Klubb	730	1 258 520	80 300	1 178 220	94 %
Falkenbergs Simklubb	*2571	787 464	117 465	669 999	85 %
Falkenbergs Innebandyklubb	1844	453 148	101 002	352 146	78 %
Falkenbergs Bordtennisklubb	376	275 540	21 890	253 650	92 %
Vinbergs Innebandysällskap	1260	311 230	68 216	243 014	78 %
Falkenbergs konståkningsklubb	130	224 120	14 272	209 848	94 %
Folkuniversitetet	1036	229 612	56 980	172 632	75 %
Falkenbergs Brukshundklubb	358	163 500	8 088	155 412	95 %
Vinbergs IF	535	166 282	30 831	135 451	81 %
Falkenberg Riksteaterförening	79	132 878	4 345	128 533	97 %
Trimgymnastiken	949	168 475	49 215	119 260	71 %
Stafsinge IF	418	117 362	21 212	96 150	82 %
Rinia IF	194	94 208	14 854	79 354	84 %
Falkenbergs Badmintonklubb	362	96 292	19 882	76 410	79 %
Slöinge GOIF	122	80 604	8 312	72 292	90 %
Långås IF	145	77 592	9 427	68 165	88 %
IS Orion	293	77 938	16 115	61 823	79 %
Glommens IF	585	80 877	29 247	51 630	64 %
Tröingebergs TK	326	69 438	17 930	51 508	74 %
Medborgarskolan Region Väst	46	49 774	3 575	46 199	93 %
Arvidstorps IK	264	58 826	14 322	44 504	76 %
Skrea IF	179	51 946	9 772	42 174	81 %
Sociala Kooperativet En trappa upp	28	47 096	5 000	42 096	89 %
Morups Idrottsförening	464	62 718	22 820	39 898	64 %
Näringslivet Falkenberg	46	47 113	7 641	39 472	84 %
Vinbergs gymnastikförening	278	50 920	14 660	36 260	71 %

Förening	Bokade timmar	Kommunal kostnad	Betald hyra	Kommunal subv kr	subv %
Falkenbergs Basket Club	142	43 736	7 838	35 898	82 %
Falkenbergs Bridgeklubb	192	39 744	5 600	34 144	86 %
Falkenbergs Judoklubb	36	37 512	3 960	33 552	89 %
SSU Falkenberg	25	33 554	1 100	32 454	97 %
Falkenbergs Idrottsklubb	587	62 989	32 257	30 732	49 %
Brottarklubben Falkenberg	41	32 844	3 905	28 939	88 %
SPF Falkenberg - Skrea Pensionärsf.	31	32 302	3 410	28 892	89 %
Gymnasieskolans IF	51	32 417	4 235	28 182	87 %
GOIF Ginsten	446	47 705	20 747	26 958	57 %
BK Viljan	324	41 148	17 820	23 328	57 %
Alla föreningar	27535	10 904 656	1 737 398	9 167 258	84 %

*För Falkenbergs Simklubb redovisas 2571 bokade timmar varav 2406 timmar avser bantimmar i Klitterbadets simhall.

Generellt kan sägas att subventionen är beroende av hur kostsamma anläggningar föreningen disponerar. Föreningar som använder isytor, tempererade bad, konstgräs etc. får naturligt stora kommunala lokalsubventioner. Nya anläggningar är också dyrare än äldre gymnastiksalor och idrottsytor. Gräsplaner för fotboll som ska hålla hög kvalitet blir också kostsamma eftersom användandet i timmar på grund av kvalitetskrav blir begränsat.

I vissa undantagsfall betalar föreningar en högre avgift än vad lokalen kostar kommunen. Oftast gäller detta vuxenverksamhet i skolsalar eller aulor. Detaljerade uppgifter om alla lokaler och anläggningar finns i bilaga 4:1 Bokningsobjekt. I bilaga 4:2 redovisas samma uppgifter som i tabellen ovan men för samtliga föreningar. I bilaga 4:4 redovisas subventionen per uthyrningsobjekt för föreningarnas bokade timmar.

Subventioner per föreningskategori som bokat lokaler/anläggningar

Kategori	Bokade timmar	Kommunens		Subvention andel %	
		brutto-kostnad	Betald hyra		netto-subvention
Handikappförening – 4 st	218	108 930	95 040	13 890	0,2 %
Idrottsförening – 53 st	24974	9 815 938	1 395 929	8 420 009	91,8 %
Invandrarförening -3 st	234	47 904	12 740	35 164	0,4 %
Kulturförening – 3 st	92	154 744	5 775	148 969	1,6 %
Pensionärsförening – 2 st	146	87 563	67 790	19 773	0,2 %
Politisk förening – 1 st	25	33 554	1 100	32 454	0,4 %
Religiös förening – 1 st	20	11 720	1 100	10 620	0,1 %
Studieförbund – 3 st	1202	346 850	131 595	215 255	2,3 %
Övrig förening – 4 st	624	297 453	26 329	271 124	3,0 %
Summa	27535	10 904 656	1 737 398	9 167 258	

Idrottsföreningarnas andel av de samlade subventionerna via lokalbokningen är betydande – 91,8 % eller 8 420 009 kronor av den totala subventionen via kommunens lokalbokning på 9 167 258 kronor. 53 av de 74 föreningar som erhåller subventioner via bokningar i kommunens lokaler/anläggningar är idrottsföreningar.

I nedanstående tabell redovisas subventionen via kommunens lokalbokning till olika kundkategorier.

Kundgrupp	Bokade timmar	Brutto-kostnad	Betald hyra	Subv kr	Subv %
Allmänhet/Privatkunder	5644	2 956 123	963 729	1 992 394	67 %
Skolan	30252	7 115 740	4 751 345	2 364 395	33 %
Föreningar i Falkenberg	27535	10 904 656	1 737 398	9 167 258	84 %
Övriga	1843	2 012 446	388 585	1 623 861	81 %
Summor	65274	22 988 965	7 841 057	15 147 908	66 %

Av totalt drygt 15 miljoner kronor i subventioner via lokalbokningen erhåller, som tidigare redovisats, föreningslivet i Falkenbergs kommun 9 167 258 kronor - en subvention motsvarande 84 % av kommunens kostnader. Skolans bokade timmar motsvarar en subvention från kultur- och fritidsförvaltningen motsvarande drygt 2,3 miljoner kronor medan allmänheten/privatkunder erhåller en subvention på närmare 2 miljoner kronor. I kundgruppen Övriga ingår bl.a. föreningar med hemvist utanför kommunen och andra kommunala förvaltningar.

Subventioner via Klitterbadet

Klitterbadet simhall inkl. motionslokal

För beräkning av kommunens subventioner till de föreningar och andra besökare som använder badet har en särskild beräkning gjorts där fördelningsnyckeln "bantimmar" använts i kombination med antalet timmar baden varit öppna under året. Eftersom avdelade banor används av både simklubben och andra besökare som finns i anläggningen samtidigt behövs fördelningsnyckeln "bantimmar".

Antalet banor har bestämts utifrån bassängens storlek och eventuell förekomst av ytterligare bassängutrymme som t.ex. undervisningsbassäng eller relaxbassäng. Klitterbadets simhall innehåller i våra beräkningar 9 banor. Anläggningen var totalt öppen i 3 533 timmar under år 2013. Den totala bokningsbara kapaciteten i simhallen räknas då om till bantimmar vilket gör att olika besökskategoriers andel av den totala kapaciteten kan prissättas.

Av den totala kapaciteten på 31 797 bantimmar hade Falkenbergs Simklubb bokat 2 406 bantimmar. Det samlade värdet av klubbens bokade tider uppgår till drygt 700 000 kronor. Simklubbens hyra för de bokade tiderna uppgår till 33 180 kronor. Nettosubventionen för simklubbens tider i Klitterbadets simhall 2013 blir då 666 966 kronor.

I nedanstående tabell framgår subventionen för olika kategorier av besökare till Klitterbadets simhall.

Besökskategori	Ban-timmar	Brutto-subvention	Hysesintäkt	Netto-subvention	%
Allmänheten	25257	7 349 787 kr	5 749 618 kr	1 600 169 kr	22 %
Skolan	3350	974 850 kr	123 047 kr	851 803 kr	87 %
Falkenbergs Simklubb	2406	700 146 kr	33 180 kr	666 966 kr	95 %
Gästade simklubbar	784	228 144 kr	101 855 kr	126 289 kr	55 %
Summor	31797	9 252 927 kr	6 007 700 kr	3 245 227 kr	35 %

Den låga graden av subvention för allmänheten i förhållande till övriga besökskategorier beror främst på relativt stora intäkter från allmänhetens användning av Klitterbadets motionslokal.

Klitterbadets aktivitetsbassäng

Aktivitetsbassängen är 12 x 8 meter samt har en hög och sänkbar botten. Bassängen håller en vattentemperatur på 34 grader. Till aktivitetsbassängen hör separat omklädning, dusch och bastu - helt anpassat för funktionshindrade. Bassängen används främst till vattenaktiviteter som gymnastik och babysim. När bassängen inte är bokad är den tillgänglig för alla besökande.

Under 2013 var bassängen öppen under 3 533 timmar till en kostnad motsvarande drygt 2.3 miljoner kronor. Timkostnaden blir då 656 kronor. Intäkterna uppgick till drygt 1.2 miljoner kronor vilket ger en nettokostnad på ca 1 miljon kronor

I nedanstående tabell framgår subventionen för olika kategorier av besökare till Klitterbadets aktivitetsbassäng.

Besökskategori	Timmar	Brutto-subvention	Hysesintäkt	Netto-subvention	%
Allmänheten	1681	1 102 736 kr	335 003 kr	767 733 kr	70 %
Skolan	1420	931 520 kr	582 400 kr	349 120 kr	37 %
Föreningar	432	283 392 kr	302 250 kr	-18 858 kr	0 %
Summor	3533	2 317 648 kr	1 219 653 kr	1 097 995 kr	47 %

I Klitterbadets aktivitetsbassäng är föreningarnas subvention noll procent. En förklaring är att de 432 bokade timmarna oftast gäller vuxenverksamhet i föreningsregi.

Subventioner i kommunala lokaler via årsöverenskommelser, avtal m.m.

Under 2013 använde föreningar och studieförbund kommunala lokaler till en kommunal bruttokostnad motsvarande drygt 5,8 miljoner kronor. Kommunens intäkter från föreningarna och studieförbunden uppgick till 815 331 kronor. Den kommunala lokalsubventionen blir därmed 4 993 325 kronor eller 86 % av kommunens kostnad.

Tabell över subventioner via årsöverenskommelser, avtal m.m.

Förening	Kommunens kostnad	Kommunens Intäkt	Subv kr	Subv %
Falkenbergs Blåsorkester	149 026	0	149 026	100 %
Falkenbergs Bordtennisklubb	3 267 450	193 905	3 073 545	94 %
Falkenbergs Bågskytteklubb	152 993	36 700	116 293	76 %
Falkenbergs FF	266 500	224 878	41 622	16 %
Falkenbergs Hockeyklubb	177 000	0	177 000	100 %
Falkenbergs Idrottsklubb	50 000	10 623	39 377	79 %
Falkenbergs Innebandyklubb	105 000	23 500	81 500	78 %
Falkenbergs Konståkningsklubb	19 000	0	19 000	100 %
Falkenbergs Kraftsportsklubb	261 000	0	261 000	100 %
Falkenbergs Orienteringsklubb	205 697	0	205 697	100 %
Falkenbergs Skytteförening	84 996	78 000	6 996	8 %
Falkenbergs Volleybollklubb	297 000	0	297 000	100 %
Folkuniversitetet	2 833	1 000	1 833	65 %
Handikappidrott Falkenberg	18 000	0	18 000	100 %
IF Böljan	51 000	14 525	36 475	72 %

Förening	Kommunens kostnad	Kommunens Intäkt	Subv kr	Subv %
Nya Paraplyteatern	184 158	97 500	86 658	47 %
Studiefrämjandet	131 177	109 200	21 977	17 %
Teater Golem	13 316	7 500	5 816	44 %
Ullareds Bygdegårdsförening	283 007	0	283 007	100 %
Vinbergs Idrottsförening	89 503	18 000	71 503	80 %
Summa	5 808 656	815 331	4 993 325	86 %

*Uppgifterna för Handikappidrott Falkenberg gäller hyra av extern lokal. Vi har ändå valt att redovisa den kommunala subventionen för hyrd lokal 2013 eftersom föreningen innan branden i Tångaskolan hade en kostnadsfri lokal i skolans Idrottshall.

I bilaga 4:3 framgår detaljer över vilka utrymmen och anläggningar upplåtelsen gäller.

Subventioner via kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningar

Fyra föreningar driver anläggningar som ägs av kommunen – tre idrottshallar och en ridanläggning. De fyra anläggningarna kostade år 2013 närmare 3,5 miljoner kronor i form av kommunala kapitaltjänstkostnader. Kommunens och föreningarnas kostnader för de fyra anläggningarna uppgick till närmare 3,5 miljoner kronor där föreningarnas andel utgör drygt 1,2 miljoner kronor. Den kommunala lokalsubventionen i form av kapitaltjänstkostnader blir då 2 242 000 kronor vilket motsvarar 65 % av anläggningarnas totala kostnader.

Tabell över subventioner via kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningar

Förening	Anläggning	Kostnader			Subv. kr	Subv. %
		Kommunen	Föreningen	Anläggningen		
Slöinge Idrottshallsförening	Slöinge IH	755 000	353 000	1 108 000	755 000	68 %
Hebergs Idrottshallsförening	Hebergs IH	77 000	109 000	186 000	77 000	41 %
Ullareds Idrottshallsförening	Ullareds IH	1 076 000	408 700	1 484 700	1 076 000	72 %
Falkenbergsortens Ryttarföre.	Ridhuset	334 000	359 144	693 144	334 000	48 %
	Summa	2 242 000	1 229 844	3 471 844	2 242 000	65 %

Falkenbergs Bowlinghall

Kommunens bruttokostnad för Falkenbergs Bowlinghall år 2013 var 580 000 kronor. Med avdrag för arrendet på 246 000 kronor blir kommunens nettokostnad 334 000 kronor.

Med nedanstående uppgifter går det att beräkna värdet av kommunens subvention till de föreningar som bedrivit verksamhet i bowlinghallen.

Öppettimmar	2132 timmar
Antal banor	12 bowlingbanor
Antal bantimmar = öppettimmar x antal banor	25 584
Kommunal nettokostnad	334 000 kronor
Kommunens kostnad/bantimme	13 kr

Kommunens subvention till de föreningar som bedriver verksamhet i Falkenbergs Bowlinghall kan sammanfattas så här:

Förening	Bokade bantimmar	Värde
Bowlingklubben Falkarna	3672	47 736 kr
Bowlingklubben Re kyl	1982	25 766 kr
Hebergs Bowlingsällskap	1982	25 766 kr
Bowlingklubben Vågen	1066	13 858 kr
Handikappidrott Falkenberg	170	2 210 kr
Oldstar	1796	23 348 kr
Summa	10 668	138 684 kr

Den kommunala lokalsubventionen via Falkenbergs Bowlinghall uppgår till 138 684 kronor.

3.5 Föreningsstöd och jämförelser mellan olika föreningskategorier – idrott, kultur och övriga

Nedan redovisas det kommunala stödet 2013 fördelat på idrottsföreningar, föreningar inom kulturområdet samt övriga föreningar. Bland föreningarna inom kulturområdet ingår kulturföreningar, samlingslokal-föreningar och studieförbund. Övriga föreningar består av handikappföreningar, invandrarföreningar, politiska ungdomsorganisationer, religiösa ungdomsorganisationer och kategorin övriga föreningar.

Kontanta bidrag totalt – 11 284 084 kronor

Här redovisas fördelningen utifrån samtliga kontanta bidrag, såväl verksamhetsrelaterade kontanta bidrag som lokal-/anläggningsrelaterade kontanta bidrag.

Kontanta bidrag totalt - varav till:

Idrott – 96 föreningar	6 802 994 kr	60,3 %
Kultur – 47 föreningar	3 701 198 kr	32,8 %
Övriga – 44 föreningar	779 892 kr	6,9 %

2013 gick drygt 60 % av de kontanta bidragen till idrottsföreningar. Föreningar inom kulturområdet erhöll närmare 33 % av de kontanta bidragen.

Kontanta bidrag till verksamhet – 6 481 695 kronor

De bidragsformer som ingår är följande: Startbidrag, grundbidrag, bidrag till föreningsdrivna fritidsgårdar, utbildningsbidrag, lokalt aktivitetsstöd, övriga bidrag till idrottsarrangemang, bidrag till handikapporganisationer, vänortsbidrag, bidrag till studieförbund, förlustbidrag, kulturbidrag, bidrag till arrangörsföreningar och elitstöd.

Kontanta bidrag till verksamhet -varav till:

Idrott – 90 föreningar	2 978 838 kr	46,0 %
Kultur – 30 föreningar	3 109 298 kr	48,0 %
Övriga – 44 föreningar	393 559 kr	6,1 %

De kontanta bidragen till verksamhet som utbetalades 2013 fördelades relativt jämt mellan idrottsföreningar och föreningar inom kulturområdet. Av bidragen på 3 109 298 kronor inom kulturområdet gick ca 2 miljoner kronor till studieförbunden. Bidraget till SISU Idrottsutbildarna på 200 000 kronor redovisas som ett stöd till idrott.

Kontanta bidrag till lokaler/anläggningar – 4 802 389 kronor

De bidragsformer som ingår är följande: Lokalbidrag – hyrda lokaler, lokalbidrag – föreningsdrift, räntebidrag och bidrag till samlingslokaler.

Kontanta bidrag till lokaler/anläggningar - varav till:

Idrott – 70 föreningar	3 824 156 kr	79,6 %
Kultur – 20 föreningar	591 900 kr	12,3 %
Övriga – 12 föreningar	386 333 kr	8,0 %

79,6 % av de kontanta bidragen som kan härledas till lokaler och anläggningar tillföll idrottsföreningar.

Föreningsstöd i form av subventioner – 16 541 267 kronor

Här ingår subventioner som generats vis kommunens lokalbokning, subventioner till föreningarna som hyr kommunala lokaler på årsbasis, subventioner via kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningar samt subventioner via Falkenberg's Bowlinghall.

Föreningsstöd i form av subventioner - varav till:

Idrott – 64 föreningar	15 202 143	92 %
Kultur – 10 föreningar	912 541	6 %
Övriga – 16 föreningar	426 583	3 %

Av de totala subventionerna på drygt 16,5 miljoner kronor gick 92 % till idrottsföreningar.

Lokal- och anläggningsrelaterat stöd – 21 343 656 kronor

Här ingår de lokal- och anläggningsrelaterade kontanta bidragen tillsammans med samtliga subventioner.

Lokal- och anläggningsrelaterat stöd - varav till:

Idrott – 98 föreningar	19 026 299	89 %
Kultur – 29 föreningar	1 504 441	7 %
Övriga – 26 föreningar	812 916	4 %

När samtliga subventioner räknas samman med de kontanta medel som är lokal- och anläggningsrelaterade gick 89 % av stödet till idrottsföreningar.

Det totala föreningsstödet – 27 825 351 kronor

Det totala föreningsstödet i form av kontanta bidrag och subventioner, varav till:

Idrott – 110 föreningar	22 005 137	79 %
Kultur – 50 föreningar	4 613 739	17 %
Övriga – 59 föreningar	1 206 475	4 %

Av det totala föreningsstödet gick 79 % till idrottsföreningar, 17 % till föreningar inom kulturområdet och 4 % till handikappföreningar, invandrarföreningar, politiska ungdomsorganisationer, religiösa ungdomsorganisationer och kategorin övriga föreningar.

3.6 Om kommunalt och statligt lokalt aktivitetsstöd

I över femtio år har föreningslivet fått statliga bidrag till sin barn- och ungdomsverksamhet, först i form av fritidsgruppsbidrag och därefter som statligt lokalt aktivitetsstöd. Villkoren för att få stödet varierar mellan idrottsföreningar och övriga föreningar.

Under det senaste decenniet har det statliga stödet - som hämtas från det överskott Svenska Spel redovisar - i det närmaste tredubblats. Det betyder att i de allra flesta kommuner är det statliga lokala aktivitetsstödet betydligt större än det kommunala aktivitetsstödet.

Från 1 januari 2014 förändrades det statliga aktivitetsstödet till idrotten. Den övre åldersgränsen på 20 år höjdes till 25 år enl. beslut på senaste Riksidrottsmöte.

Föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet dominerades av idrott. Det kommunala lokala aktivitetsstödet utgår till åldersgruppen 7-20 dvs. samma åldersgrupper som tidigare gällde för statligt lokalt aktivitetsstöd. Av kommunens aktivitetsstöd på 1 245 148 kronor gick hela 1 176 051 kronor till idrottsföreningar. Endast 69 097 kronor eller 5,5 % av det totala aktivitetsstödet utbetalades till föreningar utanför idrotten.

4. Verksamhetsbeskrivningar och statistik

4.2 Föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet

För att få en bild av den barn- och ungdomsverksamhet som bedrivs har vi använt oss av olika källor. Främst gäller det uppgifter om genomförd verksamhet bland de bidragsberättigade föreningarna inom idrottsområdet som hämtats från Riksidrottsförbundet och bygger på de uppgifter som föreningarna själva lämnat.

Nedanstående uppgifter är hämtade från verksamhet genomförd under 2012 eftersom Riksidrottsförbundets sammanställningar över 2013 års verksamhet inte är bearbetade och klara förrän senhösten 2014.

De största idrotterna i Falkenbergs kommun 2012

Riksidrottsförbundet – RF - har under sitt ”paraply” ett 70-tal olika specialidrotter. RF redovisar årligen verksamhetsvolymen för dessa idrotter. Den senaste statistiken som finns tillgängliga på årsbasis är från vårens och höstens aktiviteter 2012. Uppgifterna baseras på de ansökningar föreningarna gör för att få statligt lokalt aktivitetsstöd. Totalt sett har föreningar med hemvist i kommunen redovisat verksamhet till RF inom 32 olika idrotter.

Uppgifterna om bidragsberättigad verksamhetsvolym nedan avser antal deltagartillfällen totalt samt för pojkar och flickor. Procentsatserna i följande tabeller redovisas utan decimaler.

De största idrotterna 2012

Idrott	Tillfällen*	Andel %	Belopp kr
Fotboll	104 414	52 %	1 069 451
Innebandy	17 843	9 %	182 896
Tennis	11 630	6 %	148 496
Volleyboll	8 232	4 %	90 168
Ridsport	7 690	4 %	98 176
Friidrott	5 683	3 %	68 024
Bordtennis	5 413	3 %	58 648
Rodd	4 897	2 %	57 560
Karate	4 738	2 %	49 624
Gymnastik	4 387	2 %	48 584
Skyttesport	2 760	1 %	31 040
Boxning	2 426	1 %	22 720
Skolidrott	2 387	1 %	24 640
Brottning	2 205	1 %	23 920
Bowling	2 111	1 %	23 952
Handikappidrott**	1 733	1 %	18 392
Orientering	1 523	1 %	15 875
Badminton	1 489	1 %	15 512
Simidrott	1 379	1 %	16 440
Handboll	1 319	1 %	13 336
Golf	1 225	1 %	15 824
Konståkning	1 103	1 %	14 200

*Med deltagartillfällen menas att om en förening genomför en träning med 10 deltagare registreras 10 deltagartillfällen. ** Handikappidrott innefattar även åldrar över 20 år.

Fotbollen är den klart största idrotten och står för mer än 50 % av verksamheten. 1 069 451 kronor av statliga medel gick 2012 till föreningarnas fotbollsverksamhet vilket kan jämföras med kommunens aktivitetsstöd till all idrott som 2013 uppgår till 1 176 051 kronor. Fotbollens dominans gäller i alla landets kommuner där innebandy och ishockey oftast kommer på andra och tredje plats. Falkenberg skiljer sig från landet i övrigt genom tennisens tredjeplats.

Andelen deltagartillfällen fördelat på flickor och pojkar i åldern 7 – 20 år.

Idrott	Tillfällen	Andel flickor	Andel pojkar
Fotboll	104 414	29 %	71 %
Innebandy	17 843	37 %	63 %
Tennis	11 630	34 %	66 %
Volleyboll	8 232	56 %	44 %
Ridsport	7 690	95 %	5 %
Friidrott	5 683	92 %	8 %

Idrott	Tillfällen	Andel flickor	Andel pojkar
Bordtennis	5 413	26 %	74 %
Rodd	4 897	56 %	44 %
Karate	4 738	49 %	51 %
Gymnastik	4 387	93 %	7 %
Skyttesport	2 760	38 %	62 %
Boxning	2 426	36 %	64 %
Skolidrott	2 387	41 %	59 %
Brottning	2 205	29 %	71 %
Bowling	2 111	35 %	65 %
Handikappidrott	1 733	48 %	52 %
Orientering	1 523	64 %	36 %
Badminton	1 489	38 %	62 %
Simidrott	1 379	46 %	54 %
Handboll	1 319	8 %	92 %
Golf	1 225	37 %	63 %
Konståkning	1 103	97 %	3 %
Totalt	199 325	39 %	61 %

Av de 22 största idrotterna i Falkenberg utgör pojkarnas andel en majoritet i 13 medan flickornas andel är i majoritet inom 7 idrotter. Inom två idrotter – karate och handikappidrott är könsfördelningen ganska jämn.

Konståkning, ridsport och friidrott har den största andelen flickverksamhet medan handboll, bordtennis, fotboll och brottning i störst utsträckning domineras av pojkar.

Jämställdhet

Det förs ofta en livlig diskussion om hur idrotten lyckas i sitt jämställdhetsarbete. Av redovisningen ovan ser vi att flickorna står för 39 % och pojkarna för 61 % av de samlade deltagartillfällena. Andelen deltagartillfällen bland flickor och pojkar i Falkenberg är därmed exakt som riksgenomsnittet.

I kommuner som genomfört kultur- och fritidsvaneundersökningar visar resultaten en jämnare könsfördelning i deltagandet i idrottsföreningars verksamhet jämfört med statistiken som bygger på deltagartillfällen. En förklaring till skillnaden är att vaneundersökningarna redovisar resultat på individnivå medan en och samma person ingår flera gånger i statistiken över antalet deltagartillfällen. Den större andelen deltagartillfällen bland pojkar kanske kan förklaras med att de utövar sin idrott någon gång oftare per vecka än vad flickorna gör.

För att belysa situationen i Falkenberg kommun har vi även valt att redovisa vilka idrotter som har den största verksamhetsvolymen för flickor respektive pojkar.

De största flickidrotterna

Idrott	Flickor	Andel %
Fotboll	30 461	39 %
Ridsport	7 271	9 %
Innebandy	6 587	8 %
Friidrott	5 225	7 %

Idrott	Flickor	Andel %
Volleyboll	4 575	6 %
Gymnastik	4 066	5 %
Tennis	3 962	5 %
Rodd	2 748	4 %
Karate	2 307	3 %
Bordtennis	1 423	2 %
Konståkning	1 066	1 %
Skyttesport	1 045	1 %
Skolidrott	981	1 %
Orientering	976	1 %
Boxning	863	1 %
Handikappidrott	831	1 %
Bowling	741	1 %
Brottning	640	1 %
Simidrott	637	1 %
Badminton	563	1 %
Golf	451	1 %

I Falkenberg liksom i de allra flesta kommuner är fotbollen dominerande även bland flickor. I Falkenberg står fotbollen för 39 % av den totala flickverksamheten medan ridsport och innebandy kommer på andra respektive tredje plats.

De största pojkidrotterna

Idrott	Pojkar	Andel %
Fotboll	73 953	61 %
Innebandy	11 256	9 %
Tennis	7 668	6 %
Bordtennis	3 990	3 %
Volleyboll	3 657	3 %
Karate	2 431	2 %
Rodd	2 149	2 %
Skyttesport	1 715	1 %
Brottning	1 565	1 %
Boxning	1 563	1 %
Skolidrott	1 406	1 %
Bowling	1 370	1 %
Handboll	1 218	1 %
Badminton	926	1 %
Handikappidrott	902	1 %
Golf	774	1 %
Simidrott	742	1 %

Bland pojkar i åldrarna 7-20 år dominerar fotbollen i ännu högre grad i förhållande till flickornas verksamhet. Innebandy kommer liksom i många andra kommuner på andra plats. Tennisens

tredjeplats är dock ovanlig eftersom den i de flesta kommuner ligger betydligt längre ner på listan.

Föreningar och deltagartillfällen fördelat på kön
för föreningar med fler än 2 000 deltagartillfällen

Förening	Tillfällen	Andel flickor	Andel pojkar
Idrottsföreningen Böljan	23 056	47 %	53 %
Falkenbergs Fotbollförening	17 673	9 %	91 %
Vinbergs Idrottsförening	16 164	33 %	67 %
Vinbergs Innebandysällskap	8 959	40 %	60 %
Falkenbergs Volleybollklubb	8 232	56 %	44 %
Stafsinge Idrottsförening	8 224	17 %	83 %
Falkenbergs Tennisklubb	8 211	33 %	67 %
Falkenbergs Innebandyklubb	7 690	39 %	61 %
Slöinge Gymnastik O IF	7 041	35 %	65 %
Skrea Idrottsförening	6 763	42 %	58 %
Ullareds Idrottsklubb	5 383	24 %	76 %
Falkenbergs Roddklubb	4 897	56 %	44 %
Falkenbergsortens RF	4 759	94 %	6 %
Falkenbergs Karateklubb	4 738	49 %	51 %
Glommens Idrottsförening	3 749	17 %	83 %
Falkenbergs Bordtennisklubb	3 612	31 %	69 %
Slöinge Tennisklubb	3 419	37 %	63 %
Trim-Gymnastiken	3 076	100 %	0 %
IF Friskis & Sveltis Falkenberg	3 029	96 %	4 %
Ätrans Fotbollsförening	2 817	29 %	71 %
Falkenbergs Idrottsklubb	2 654	87 %	13 %
Vessigebro Bollklubb	2 515	30 %	70 %
Falkenbergs Boxningsklubb	2 426	36 %	64 %
Brottarklubben Falkenberg	2 205	29 %	71 %
Morups Idrottsförening	2 203	41 %	59 %
Susedalens Kör och Ridklubb	2 154	94 %	6 %
Arvidstorps Idrottsklubb	2 142	5 %	95 %
Rinia Idrottsförening	2 028	22 %	78 %
Totalt	199 325	39 %	61 %

Av de 28 föreningar med fler än 2 000 deltagartillfällen har 20 föreningar en betydligt större pojkerksamhet än flickverksamhet.

Övriga barn- och ungdomsföreningar vid sidan av idrotten

I de allra flesta kommuner är föreningslivets verksamhet för barn och ungdomar vid sidan av idrotten ganska liten. Ofta svarar idrotten för ca 95 % av såväl medlemsantal som verksamhetsvolym.

Av kommunens samlade kontantstöd går drygt 60 % till idrottsföreningar, 33 % till föreningar inom kulturområdet som kulturföreningar, studieförbund och hembygdsföreningar medan närmare 7 % går till övriga föreningars verksamhet t.ex. handikappföreningar, invandrarföreningar och scouter. De politiska och religiösa ungdomsorganisationernas andel av det samlade kontantstödet utgör mindre än 0,5 %. Nykterhetsrörelsens ungdomsorganisationer finns inte alls med i listorna över kontanta bidrag. Endast 69 097 kronor eller 5,5 % av det totala kommunala aktivitetsstödet utbetalades till föreningar utanför idrotten.

Jämställdheten inom idrotten när det gäller deltagartillfällena har vi tidigare redovisat som 61 % pojkerverksamhet och 39 % flickverksamhet. För övriga föreningar finns inte tillgång till verksamhetsstatistik eftersom någon sådan inte rapporteras på samma sätt som rapporteringen till Riksidrottsförbundet. Det bör dock påpekas att Studieförbunden bedriver en omfattande dansverksamhet som till största delen attraherar flickor.

Idrotten är dominerande i alla kommuner och självklart beror detta på popularitet och stort engagemang från många ideellt arbetande ledare. Men de stödsystem som tillämpas i kommunerna är i många fall skraddarsydda för idrott och framförallt lagidrott. Det kan därför finnas skäl att diskutera med föreningar vid sidan av idrotten om hur ett optimalt stöd till dem skulle kunna se ut för att på sikt behålla och stärka deras verksamhet.

5. Resultat från enkäter om föreningarnas syn på kommunens bidragsgivning och lokaluthyrning

Under 2014 har undersökningar om föreningarnas attityder till såväl bidragsgivningen som lokalbokningen genomförts.

Enkäterna innehåller två delar – en vikt-del och en betygsdel. Genom att mäta föreningarnas åsikter om *hur viktigt* ett påstående är och dessutom *sätta ett betyg* på påstående blir det lätt att sortera ut svaga och starka områden. Om t.ex. ett påstående anses viktigt av 85 % av de som svarat och dessa sätter ett betyg som är lågt är det allvarligt och åtgärder måste vidtas. Om betyget däremot är gott är det ett "kvitto" på att allt fungerar som det ska. I undersökningar som saknar vikt-del kan inte den analysen göras. Det finns då en stor risk att "fel" områden årgärdas t.ex. något som erhållit lågt betyg men inte är viktigt d.v.s. inte har någon betydelse för föreningen/kunden/brukaren.

Bidragenkät – Falkenbergs kommun 2014

Undersökningen omfattar totalt 72 svar varav 55 svar från idrottsföreningar, 0 svar från kulturföreningar och 14 svar från andra föreningar. Totalt lämnades 117 enkäter ut vilket motsvarar en svarsfrekvens på 62 %.

Alla 72 svar	Vikt		Betyg antal			Medelbetyg utan vikt
	antal	%	1-2	3	4-5	
Informationen om bidragsgivning är lätt att förstå	64	89 %	3	25	36	3.78
Det går enkelt att få tag på personalen som handlägger bidrag	36	50 %	1	6	29	4.07
Normerna/villkoren för bidragsgivningen är tydliga	42	58 %	3	17	22	3.72
Normerna/villkoren för bidragsgivningen är rättvisa	26	36 %	4	6	16	3.54
Personalen som handlägger bidrag är kunnig	30	42 %	1	3	26	4.24
Jag blir alltid väl bemött av personalen som handlägger bidrag	12	17 %	0	0	12	4.57
Bidragen till verksamhet fungerar bra för vår förening	32	44 %	3	4	25	4.06
Bidragen till lokaler/anläggningar fungerar bra för vår förening	31	43 %	3	5	22	3.91
Utbetalning av bidrag sker snabbt efter ansökan	12	17 %	0	2	10	4.03
Totalt sett fungerar bidragsgivningen bra			1	9	61	4.17

Kommentar:

- Samtliga påståendena som berör personalen, ”*Det går enkelt att få tag på personalen som handlägger bidrag*”, ”*Personalen som handlägger bidrag är kunnig*” och ”*Jag blir alltid väl bemött av personalen som handlägger bidrag*” erhåller höga betyg. ”*Jag blir alltid väl bemött av personalen som handlägger bidrag*” får det högsta medelbetyget – 4,57.
- ”*Informationen om bidragsgivning är lätt att förstå*” uppfattas som viktigt av 64 föreningar - 89 %. ”*Normerna/villkoren för bidragsgivningen är tydliga*” kommer som tvåa i vikhänseende – 42 föreningar eller 58 % upplever frågan som viktigt. De två påståendena får relativt höga betyg. Dock kan påpekas att påståendet ”*Informationen om bidragsgivning är lätt att förstå*” får betyget 1-3 från 28 av de 64 föreningar som viktat påståendet medan påståendet ”*Normerna/villkoren för bidragsgivningen är tydliga*” får betyget 1-3 av 20 av de 42 föreningar som markerat påståendet som viktigt. Det innebär att åtgärder bör övervägas som förbättrar informationen och förtydligar normerna/villkoren för bidragsgivningen.
- Utöver påståenden som berör personalfrågor erhåller påståendena ”*Utbetalning av bidrag sker snabbt efter ansökan*” och ”*Totalt sett fungerar bidragsgivningen bra*” ett snittbetyg på över 4,0.

Enkät om lokalbokning – Falkenberg kommun 2014

Undersökningen omfattar totalt 33 svar varav 27 svar från idrottsföreningar, 2 svar från kulturföreningar och 4 svar från andra föreningar. Totalt lämnades 70 enkäter ut vilket motsvarar en svarsfrekvens på 47 %.

Alla 33 svar	Vikt		Betyg antal			Medelbetyg utan vikt
	antal	%	1-2	3	4-5	
Principerna för fördelning av tider i kommunens lokaler är bra	20	61 %	0	6	13	3.84
Principerna för bokning av kommunens lokaler tillämpas på ett riktigt sätt	10	30 %	0	2	8	3.87
Avgifterna för hyra av kommunens lokaler är rättvisa	20	61 %	0	5	13	4.13
Bokade tider kan avbokas på ett enkelt sätt	11	33 %	1	5	5	3.65
Det går enkelt att få tag på bokningspersonalen	15	45 %	2	3	9	3.74
Det finns tillräckligt med lokaler/anläggningar som passar vår förenings verksamhet	11	33 %	5	5	1	2.87
Informationen från lokalbokningen är lätt att förstå	9	27 %	0	4	4	3.83
Information om lediga tider är lätt att hitta	15	45 %	1	3	10	3.65
Vår förening kan påverka fördelningen av tider	12	36 %	4	5	3	3.03
Vår förening får de tider vi önskar	19	58 %	3	5	11	3.58
Jag blir alltid väl bemött av bokningspersonalen	11	33 %	0	2	9	4.52
Personalen vid lokalbokningen är kunnig	5	15 %	0	1	3	4.35
Totalt sett fungerar lokalbokningen bra			1	4	26	4.26

Kommentar:

- Påståendena *"Principerna för fördelning av tider i kommunens lokaler är bra"* och *"Avgifterna för hyra av kommunens lokaler är rättvisa"* är enligt föreningarna de två viktigaste frågorna. I båda fallen har över hälften av de som viktat påståendet gett betyg 4-5. Inte i något fall får påståendena betyg 1-2 av de 20 föreningar som markerat påståendena som viktiga.
- Påståendena *"Jag blir alltid väl bemött av bokningspersonalen"* och *"Personalen vid lokalbokningen är kunnig"* är de påståenden som erhåller högst medelbetyg från samtliga svarande.
- Som helhet anser föreningarna att lokalbokningen fungerar bra. *"Totalt sett fungerar lokalbokningen bra"* får medelbetyget 4,26.

I bilaga 5.1 och 5.2 redovisas utförliga rapporter från de båda undersökningarna.

6. Taxor och avgifter

Utvecklingen i landet har gått från en situation på 1970-talet där i princip samtliga kommuner tillämpade fria lokaler för föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet till ett dagsläge där endast ett 50-tal kommuner tillämpar noll-taxa. Den stora förändringen skedde på 1990-talet och var troligen främst ett resultat av det ekonomiskt besvärliga läget med stora besparingar i kommunernas driftbudgetar. Men många kommuner menade också att införandet av taxor och avgifter var ett sätt att komma tillrätta med föreningslivets överbokning av lokaler. På vissa håll angavs även pedagogiska skäl till ett avgiftsuttag. Det ansågs viktigt att markera att även lokaler kostade pengar och inte kunde ses som en fri nytthet.

Fria lokaler eller subventionerade lokalhyror är mycket värdefullt för föreningslivet. Främst gäller det naturligtvis inom idrottsområdet där den stora verksamhetsvolymen finns och där anläggningarna ofta har höga driftkostnader.

Kommunens egna taxor för 2013 framgår av bilaga 7.

7. Alternativa stödmodeller som används i kommunerna

Vi vill peka på några generella alternativ som kan ligga till grund för en framtida diskussion om kommunens stöd till barn- och ungdomsföreningar.

Istället för att följa ett fast regelverk - s.k. normstyrt stödsystem - när det gäller fördelning av resurser kan kommunen välja ett sätt att arbeta som i större utsträckning bygger på särskild prövning från fall till fall. Sådana system har prövats i andra kommuner t.ex. Sandviken, Botkyrka och Lidköping.

Idén med ett sådant system är att på ett mer flexibelt sätt arbeta med *båda stödformerna* - lokaler och kontantbidrag och fördela resurserna utifrån politiska ambitioner. Detta innebär regelbundna "förhandlingar" eller dialoger med respektive förening för att få fram ett underlag för ställningstagande. Ett sådant system kommer att kräva en större arbetsinsats av förtroendevalda, tjänstemän och de föreningar som vill ha stöd än vad som är fallet idag.

Modellen är att betrakta som ett försök att arbeta efter ett mer kvalitativt stödsystem än det traditionella som - främst inom fritidsområdet - i stor utsträckning bygger på mer kvantitativa bidragskriterier. Beslutet om hur stort kontantstöd en förening får är ett ensidigt kommunalt beslut varför beteckningen förhandlingsbaserat stödsystem som vissa kommuner och vi här valt som benämning kan vara missvisande.

I Falkenberg fördelas bidrag till arrangörsföreningar, samlingslokaler, handikappföreningar och studieförbund från och med 2013 med samtal och överenskommelser som grund.

8. Normstyrda bidrag

De flesta kommuner ger stöd till kultur-, idrotts- och ungdomsföreningars barn- och ungdomsverksamhet via ett s.k. normstyrt stödsystem. Stödet går ut som ett kontantbidrag baserat på den verksamhetsvolym som föreningarna redovisar. Det är vanligen antal medlemmar och antal aktiviteter som är bidragsgrundande. Därutöver finns ofta reglerade normer för ledarutbildningsbidrag, lokal- och driftbidrag m.m. Bidragen anges i kommunens bidragsbestämmelser för föreningslivet och fördelas av förvaltningen på delegation. Modellen är hanterlig, någorlunda objektiv och anses enkel att förstå. Skara kommun kan sägas tillämpa ett normerat bidragssystem.

En nackdel kan vara att vad som mäts är främst kvantitativa volymer medan kvalitativa värden är svårare att väga in. Dessutom får både nya och gamla föreningar vars verksamhet inte bygger på täta och regelbundna sammankomster svårare att etablera sig eller att leva vidare.

Ett normerat stödsystem kan därför sägas vara mer anpassat till t.ex. idrottsföreningarnas verksamheter. Övrigt föreningsliv kan inte på samma sätt tillgodogöra sig bidragsformer som t.ex. lokalt aktivitetsstöd.

9. Förhandlingsbaserade överenskommelser i dialog

Modellen är ett exempel på en princip där normerade stödformer ersatts av förhandlingsbaserade överenskommelser i dialog mellan föreningarna och kommunen. Arbets sättet innebär att politiker och tjänstemän i kommunen resonerar sig fram till föreningsstödet inriktning och storlek tillsammans med den aktuella föreningen. Även om kvantitativa uppgifter om föreningens verksamhet finns med i bedömningen skapas här förutsättningar för mer kvalitativa värderingar av verksamheten. Förhandlingen resulterar i ett kommunalt beslut om stöd för det kommande verksamhetsåret. Stödet betalas ut i förskott på

grundval av planerad verksamhet, en skillnad gentemot det stöd som baserar sig på normerade bidrag som har sin grund i redan genomförd verksamhet.

Arbets sättet har tillämpats i Sandvikens kommun sedan mitten av 1990-talet. Ett trettiotal kommuner har därefter helt eller delvis börjat arbeta efter samma modell. Syftet i Sandviken när kommunen införde det nya stödsystemet var att förstärka dialogen mellan föreningslivet och kommunen, skapa större trygghet för föreningen inför det kommande verksamhetsåret, öka precisionen i föreningsstödet och att göra det enklare att arbeta med verksamhetsutveckling.

Det praktiska arbetet går till på så sätt att en grupp bestående av både politiker och tjänstemän träffar respektive förening och i en form av förhandling utifrån föreningens verksamhetsplan träffar en överenskommelse om stödet för det kommande verksamhetsåret. I denna förhandling tas även upp andra former av stöd som kan vara aktuella t.ex. uppdragsverksamhet utanför föreningens ordinarie arbetsområde.

De flesta kommuner som tillämpar detta arbets sätt redovisar att föreningsföreträdarna är mycket positiva till de utökade kontakter föreningarna fått med kommunen. Föreningarna känner sig mer uppmärksammad och får en större möjlighet att diskutera framtidsfrågor. Självklart är detta arbets sätt mer tidskrävande ju större kommunen är och ju fler föreningar som finns.

I vissa kommuner har delar av "Sandviksmodellen" anammats. Kommunen har t.ex. när det gäller utveckling av verksamheter i vissa bostadsområden träffar och dialoger med delar av föreningslivet för att utifrån upplevda behov skapa en förändring.

En nackdel med arbets sättet är att det blir svårare att se den verksamhet föreningslivet bedriver och för vilka områden föreningsstödet utgår. I vårt arbete i andra kommuner har vi upplevt detta. Vi har inte kunnat analysera föreningsverksamheten med avseende på åldrar och kön eftersom någon sådan rapportering inte sker till kommunen. Vi har heller inte kunnat beräkna hur stor andel av föreningarnas egna lokal- och anläggningskostnader som täcks via kommunala bidrag eftersom bidrag till egna lokaler ingår i det totala kontantstödsbeloppet. Flera kommuner har bl.a. med detta som grund valt att överge stödmodellen – framför allt när det gäller stödet till idrottsföreningar.

10. Mellanformer av stödmodeller

Vi har tidigare varit inne på åsikten att olika föreningskategorier kan vara betjänta av skilda typer av föreningsstöd. Vi har menat att skillnaderna mellan kultur- och fritidsföreningar i verksamhet och arbets sätt är så stora att ett stöd bör se olika ut för de två kategorierna. På samma sätt kan vi se stora skillnader i de behov av kommunalt stöd som finns hos idrottsföreningar och övriga föreningar av typen scouter, nykterhetsföreningar, religiösa föreningar, ungdomskulturföreningar m fl. Idrottsföreningarna behöver främst någonstans att hålla till med sin ofta mycket frekventa verksamhet. De har självklart ett behov av kontantstöd men det statliga lokala aktivitetsstödet under har under 2000-talet i det närmaste tredubblats och gett idrottsföreningarna ett stort kontantstödstillskott.

För det s.k. idéburna föreningslivet är situationen en annan. Dessa föreningar får med automatik inte del av den kontantbidragshöjning staten via Svenska Spel även fördelat till deras riksorganisationer. Det är upp till varje riksorganisation att besluta hur stor del av det statliga stödet som ska fördelas ut till lokalavdelningarna. Dessutom är denna föreningskategori inte alls

på samma sätt beroende av lokaler i samma utsträckning som idrottsföreningarna. De lokaler de håller till i är i allmänhet inte heller lika kostnadskrävande för kommunen.

Med detta som utgångspunkt och det faktum att det s.k. idéburna föreningslivets verksamhet är ganska blygsam bör övervägas vilka stödformer som behövs för att behålla och stimulera verksamhet även utanför idrottsområdet.

En annan modell som innebär en kanske mer tveksam styrning av föreningslivet är att lägga politiska värderingar på den verksamhet föreningarna utför. Genom ett poängsystem får olika verksamheter olika stödnivåer t.ex. kan en boxningsträning anses mer angelägen och få högre kontantstöd än en fotbollsträning eller en musikaktivitet kan värderas högre än en innebandyträning. Varianter av detta system har provats i några kommuner men anses av de flesta vara svår genomförbart och innebära för mycket inblandning i föreningslivets arbete.

Vissa har också provat att arbeta med ett grundstöd för föreningens basverksamhet och ge tilläggsbelopp till de föreningar som vill arbeta med politiskt prioriterade områden som t.ex. integration eller verksamhet för funktionshindrade. Detta arbetssätt påminner till viss del om de förhandlingsbaserade stödsystem vi tidigare beskrivit även om inslagen av rena förhandlingar med föreningslivet tonats ner.

En enkel och vanlig modell är att punktvist premiera politiskt önskvärda åtgärder. Det kan vara högre stöd till flickaktiviteter än till pojkaktiviteter eller högre stöd till verksamhet i vissa geografiska områden. Vissa kommuner har också försökt motverka tidig specialisering inom idrotten genom att begränsa antalet aktiviteter som ett barn under tio års ålder får bidrag för till en eller två per vecka. Dessa åtgärder eller smärre modellförändringar är enkla att genomföra och kan dessutom förändras och tidsbegränsas utan att strukturen i kommunens totala föreningsstöd ändras.

11. Stöd till grupper utanför traditionellt föreningsliv

På många håll diskuteras att ett utökat utrymme bör skapas i kommunala lokaler och anläggningar för icke föreningsaktiva. Detta ligger i linje med en generell strävan i landet att mer uppmärksamma grupper utanför traditionellt föreningsliv.

I många kommuner har resurser frigjorts för att snabbt kunna svara upp mot idéer och behov som kommer från olika ungdomsgrupper. Något av banbrytare på detta område var Piteå kommun som via sitt "Pengar i påse-projekt" ville hitta former för ett flexibelt arbetssätt gentemot ungdomar utanför det etablerade föreningslivet.

En enkel åtgärd kan tyckas vara att frigöra ett antal timmar i idrottsanläggningar som sporthallar och ishallar utöver den tid som redan avsatts för allmänheten. Erfarenheterna visar att efterfrågan på den typen av nya resurser är begränsad samtidigt som många föreningar inte får tillräckligt med tid i dessa anläggningar. Snarare är det lokaler för olika samlingar omkring dataspel och hjälp med musikarrangemang och festivaler som ungdomar efterfrågar.

För att lyckas med dessa nya former av stöd är tidsfaktorn helt avgörande. Handläggning och beslut måste ske snabbt och möjligheterna att få stöd för goda idéer marknadsföras till ungdomarna. Många kommuner har därför valt att ha en långtgående delegation till någon tjänsteman för att snabbt kunna stödja intressanta projekt.

När det gäller att stimulera spontan fysisk aktivitet verkar anläggningar av typ näridrottsplatser vara lyckade på många håll i landet. Enkla anläggningar anpassade för lek, spel och social samvaro, ofta lokaliserade nära skolor, är populära. En poäng med dessa anläggningar är att de inte bokas in av idrottsföreningar utan är ständigt tillgängliga. Detta är också en anläggningstyp för vilka kommuner och föreningar kan söka bidrag från Riksidrottsförbundet. På många håll i landet sker också en samfinansiering av dessa anläggningar mellan kommunen och kommunala eller privata bostadsföretag.

Tillgängligheten till lokaler och anläggningar kan även öka genom att förbättra möjligheten till bokning av s.k. strötider via Internet.

12. Våra iakttagelser, slutsatser och förslag

Föreningslivets situation i Falkenberg kommun

Föreningslivets verksamhet för barn och ungdomar är omfattande i Falkenberg kommun. Det finns också ett rikt antal föreningar inom kommunen. I vår översyn ingår totalt 219 föreningar - 23 handikappföreningar, 109 idrottsföreningar, 4 invandrarföreningar, 21 kulturföreningar, 7 pensionärsföreningar, 2 politiska föreningar, 2 religiösa föreningar, 20 samlingslokalaföreningar, 10 studieförbund inkl. SISU samt 21 övriga föreningar.

Den verksamhet som bedrivs är liksom i alla kommuner starkt dominerad av idrott och framförallt av de stora lagidrotterna. På området jämställdhet är situationen inom idrotten ungefär som genomsnittet i landet.

De kontanta medel som fördelades till föreningslivet från kultur- och fritid uppgick år 2013 till närmare 11,3 miljoner kronor. 6 481 695 kronor betalades ut som verksamhetsrelaterat bidrag och 4 802 389 kronor som lokal-/anläggningsrelaterat bidrag.

Utöver det kontanta stödet erhåller de föreningar som använder kommunala lokaler och anläggningar i de flesta fall kommunalt stöd i form av lokalsubventioner. Vi har beräknat lokalsubventioner utifrån tre olika former av upplåtelse av lokaler/anläggningar.

1. Lokalsubventioner via bokade tider genom kommunens lokalbokning
2. Lokalsubventioner via fasta hyreskontrakt
3. Lokalsubventioner via kommunalt ägda men föreningsdrivna anläggningar.

Totalt uppgår stödet i form av subventioner till närmare 15,6 miljoner kronor. Kommunens nettosubvention för de tider föreningarna bokar i kommunala lokaler och anläggningar är ca 9,2 miljoner kronor. Den kommunala subventionen i lokaler som bokas via kommunens lokalbokning uppgår till 84 %. Graden av subvention ligger ungefär på samma nivå som i flera av de kommuner vi analyserat.

Det totala föreningsstödet i Falkenbergs kommun uppgick 2013 till 27 825 351 kronor för de föreningar som ingår i underlaget.

Fortsätt arbetet för att ytterligare förbättra jämställdheten inom idrotten

För landets totala idrottsverksamhet redovisar Riksidrottsförbundet en könsfördelning med 61 % pojkverksamhet och 39 % flickverksamhet. I Falkenberg är andelen pojkverksamhet och flickverksamhet densamma som riksgenomsnittet. Påpekas bör att de stora pojkdominerade lagidrotterna fotboll och innebandy troligen tränar oftare än vissa flickdominerade idrotter. Det

kan betyda att antalet **individer** som deltar i idrottsverksamhet har en större andel flickor än vad verksamhetsstatistiken via Riksidrottsförbundet visar.

Ett annat sätt än att basera könsfördelningen på Riksidrottsförbundets statistik är att regelbundet genomföra kultur-och fritidsvaneundersökningar som bl.a. mäter ungdomars deltagande i föreningsverksamhet på individnivå. Analyser går då även att göra på t.ex. samtliga föreningskategorier

Diskutera insatser för att stärka föreningar vid sidan av idrotten

Idrotten är dominerande i alla kommuner och självklart beror detta på popularitet och stort engagemang från många ideellt arbetande ledare. De stödsystem som tillämpas i kommunerna är även till vissa delar anpassad för idrott - framförallt lagidrott.

Av det totala stödet på ca 26,9 miljoner kronor går 80,4 % till idrottsföreningar. Idrottsföreningarnas andel av det verksamhetsrelaterade stödet är 45,9 % medan övriga föreningar tar del av 54,1 %. Av det lokal- och anläggningsrelaterade stödet går 89,5 % till idrottsföreningar. Endast två föreningar vardera från de politiska och religiösa ungdomsorganisationerna tar del av det kommunala stödet. Inte någon förening som företräder nykterhetsrörelsen erhåller stöd.

De normer och regler som finns för bidragsgivningen kanske inte fullt ut passar vissa kategorier av föreningar. För föreningar som t.ex. vissa handikappföreningar, föreningar med socialt inriktad verksamhet samt övriga barn- och ungdomsföreningar kan kanske ett stöd som mer utgår från dialog och bedömningar vara att föredra. Det kan finnas skäl att diskutera med dessa föreningar om hur ett optimalt stöd skulle kunna utformas för att på sikt behålla och stärka deras verksamhet.

Dokumentera det beräkningssätt som använts i översynen

När lokaler och anläggningar prissatts och öppettider beräknats har förvaltningen lagt ner stor tid och kraft på arbetet. Det har ibland varit svårt att få fram kommunens bruttokostnader för olika anläggningar. Även om en del beräkningar fått ske med hjälp av uppskattningar och uppgifterna inte på alla områden kan göra anspråk på att vara absolut korrekta är det nedlagda arbete en bra grund för framtiden. Därför bör underlaget för beräkningarna dokumenteras och sparas för att lättare kunna uppdatera uppgifterna i den översyn som nu gjorts.

Vi rekommenderar även att de register med föreningsnamn och föreningskategorier som skaps i samband med lokalbokning och bidragsgivning går igenom. Exempelvis underlättar identiskt stavade namn och konsekventa benämningar på föreningskategorier i olika register framtida analyser av föreningsstödet.

Tydliggör hur föreningsstödet fungerar

Vi rekommenderar att kommunen tydliggör för föreningarna och kanske även för kommuninvånarna hur det kommunala stödet fungerar. Av erfarenhet vet vi att alltför få inser att lokalsubventioner är ett betydligt större stöd än de kontanta bidragen. På så sätt skapas bra förutsättningar att föra diskussioner med föreningslivet om eventuella framtida förändringar/ förbättringar av det totala stödet.

Genom att redovisa stödet i form av olika kontanta bidrag och subventioner kan en bättre grund skapas för diskussioner om hur det kommunala stödet på bästa och mest rättvisa sätt kan utformas. Exempelvis kan det leda till ökad förståelse i de fall kommunen önskar förändra avgifter för vissa lokaler. Kunskap om vad lokaler och anläggningar kostar kan även motverka att bokade tider inte utnyttjas.

Bedöm rättvisan mellan subventioner i de kommunala lokalerna och stödet till föreningarna via lokal- och anläggningsanknutna bidrag.

Den taxa som kommunen tillämpar i de kommunala lokalerna och anläggningarna för föreningarnas barn- och ungdomsverksamhet motsvarar en subvention av i genomsnitt 84 %. Detta kan jämföras med den kostnadstäckning på 43 % som föreningar med egna anläggningar får via lokalbidraget.

Om taxe- och bidragsnivåer behålls finns en risk att skillnaderna på sikt kommer att öka bl.a. som en effekt av inflationen. Kommunens lokalkostnader ökar liksom föreningarnas lokalkostnader. Därmed ökar subventionen i kommunala lokaler och blir högre än dagens nivå på 84 %, medan kostnadstäckningen via lokalbidrag till föreningsdrivna lokaler/anläggningar riskerar att bli lägre och lägre.

Det finns därför anledning att med jämna mellanrum beräkna subventionen i förhållande till avgifterna i kommunala lokaler och täckningsgraden för de lokal- och anläggningsanknutna bidragen i förhållande till föreningarnas kostnader. Överväg även för- och nackdelar med att förändra dagens lokalbidrag till att ha viss andel av föreningarnas godkända kostnader som grund för bidrag.

Fortsätt undersöka föreningarnas åsikter på olika områden

Som en del av utredningen har undersökningar om föreningarnas attityder till kommunens bidragsgivning och lokalbokning genomförts. För att kontinuerligt kunna bedöma kvaliteten i bidragsgivningen och lokalbokning bör undersökningarna upprepas med jämna tidsintervaller. Liknande kvalitetsmätningar bör även övervägas på förvaltningens större anläggningar och inom olika verksamheter.

Genomför regelbundna kultur- och fritidsvaneundersökningar

Genom att med jämna tidsintervaller – exempelvis en gång per mandatperiod - genomföra medborgarundersökningar i form av kultur- och fritidsvaneundersökningar går det t.ex. att följa utvecklingen av kommuninnevånarnas deltagande i föreningsverksamhet inom olika föreningskategorier. Utöver detta får förvaltningen och nämnden en bra bild av hur kultur- och fritidsresurserna i övrigt används.

Startbidraget och de övriga kontanta bidragen

Resultaten från enkäten om föreningarnas syn på bidragsgivningen är genomgående mycket bra. Det finns dock ett par områden där något fler föreningar ger lägre betyg. Påståendet *”Informationen om bidragsgivning är lätt att förstå”* får betyget 1-3 från 28 av de 64 föreningar som viktat påståendet medan påståendet *”Normerna/villkoren för bidragsgivningen är tydliga”* får betyget 1-3 av 20 av de 42 föreningar som markerat påståendet som viktigt. Det innebär att åtgärder bör övervägas som förbättrar informationen och förtydligar normerna/villkoren för bidragsgivningen.

En åtgärd kan vara att reducera antalet normerade bidragsformer utan att för den skull minska det totala bidragsbeloppet. Åtgärden skulle troligen leda till minskad administration för såväl föreningslivet som för kultur- och fritidsförvaltningen. Ett exempel är startbidraget där nystartad förening kan erhålla 700 kr i startbidrag. 2013 var det endast en förening som erhöll startbidrag. Överväg att slå ihop vissa bidragsformer och skapa en "fri" bidragspott som kan fördelas mer utifrån dialog, överenskommelser och bedömningar än utifrån strikta regler och normer.

Diskutera Riksidrottsförbundets ändrade åldersindelning för det statliga aktivitetsstödet

Från 1 januari 2014 förändrades det statliga aktivitetsstödet till idrotten. Den nuvarande övre åldersgränsen på 20 år höjdes till 25 år enl. beslut på det senaste Riksidrottsmötet. Diskutera med berörda föreningar vad förändringen innebär t.ex. vad gäller redovisning av aktiviteter till stat respektive kommun.